



KONGRESI
RINOR
KOMBËTAR

FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG



Kamëz

PLANI LOKAL I VEPRIMIT PËR RININË 2020-2023

- Kamëz -

Planet
Lokale të
Veprimit

Jeta Qytetare Tënd





Jeta Qytetin Tënd

Përmbajtja

I. QËLLIMI DHE METODOLOGJIA

1.1 Qëllimi	06
1.2 Metodologjia	07
1.3 Parimet Udhëheqëse	09

II. BASHKËRENDIMI ME POLITIKAT VENDORE, KOMBËTARE DHE EUROPIANE 10

III. ANALIZA E SITUATËS AKTUALE DHE PLANIFIKIMI 12

IV. ANALIZA SWOT 19

V. MONITORIMI DHE VLERËSIMI 20



**PËR REALIZIMIN E KËTIJ
PLANI LOKAL VEPRIMI PUNUAN:**

Koordinator Lokal dhe Hartues:

Diana Malaj
Grupi ATA, Kamëz

Ekspert Lokal:

Marjana Sylaj
Aktiviste, Kamëz.
Fidane Leka
Aktiviste, Kamëz.

**Koordinimi në nivel kombëtar dhe asistimi
në hartim:**

Sekretariati i Kongresit Rinor Kombëtar:
Dafina Peci,
Drejtoreshë Ekzekutive.

Korrektim dhe Kurim:

Shila Parllaku,
Oficere Komunikimi

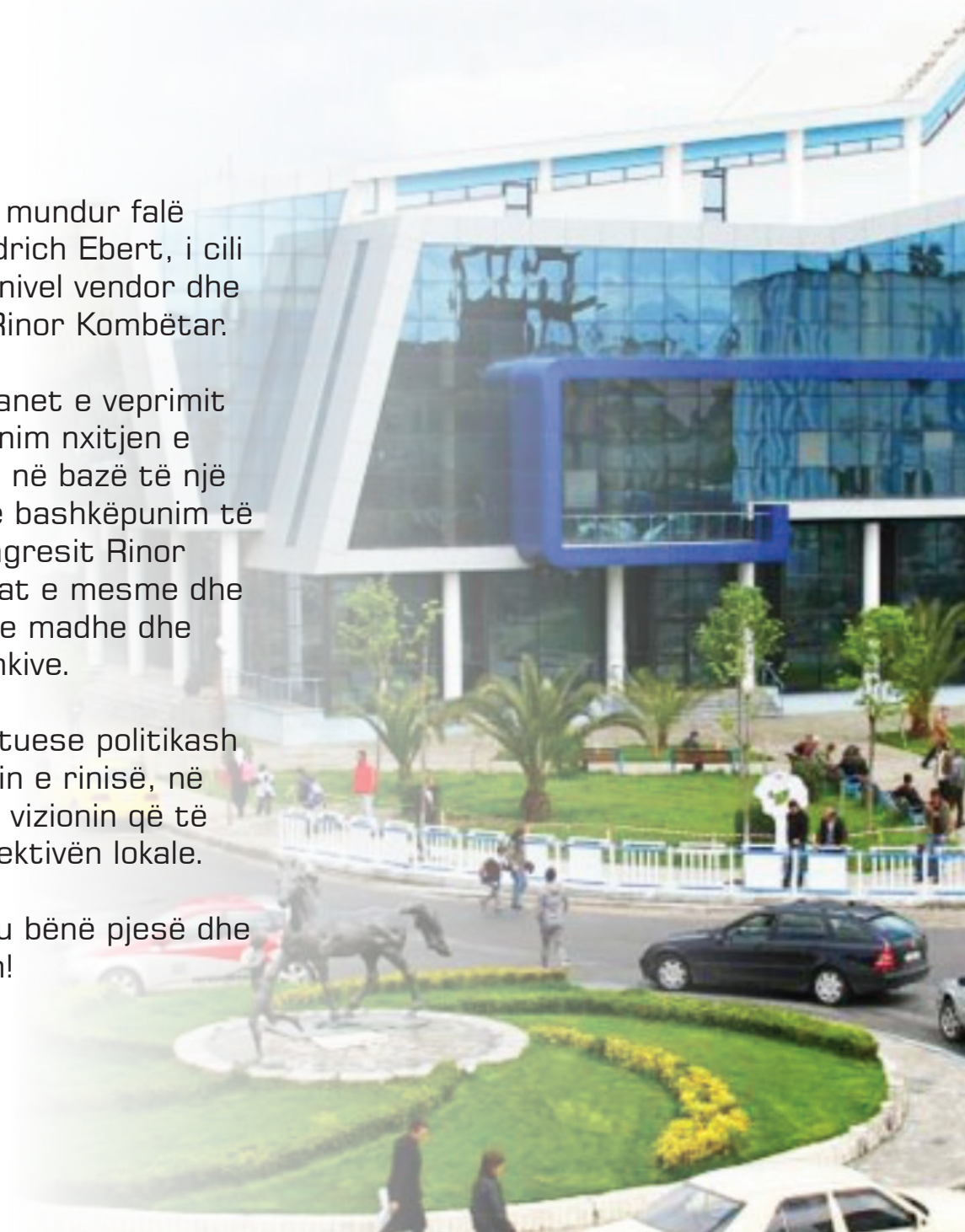
Falenderime

Plani Lokal i Veprimit për Rininë u bë i mundur falë mbështetjes së plotë të Fondacionit Friedrich Ebert, i cili mbështet zhvillimin e politikave rinore në nivel vendor dhe qendror, në bashkëpunim me Kongresin Rinor Kombëtar.

Puna e zhvilluar në nivel kombëtar për planet e veprimit 2020-2023 në 12 Bashki ka pasur synim nxitjen e dialogut të strukturuar rini-institucione, në bazë të një metodologjie dhe rrugëtimi të njehsuar, në bashkëpunim të ngushtë me organizatat aktive të Kongresit Rinor Kombëtar dhe me gjerë, të rinj nga shkollat e mesme dhe universitetet, si dhe me mbështetjen e madhe dhe angazhimin sistematik të Bashkive.

Këto plane do shërbejnë si një bazë orientuese politikash dhe veprimtarie të dedikuar për sektorin e rinisë, në përputhje të plotë me perceptimet dhe vizionin që të rinjtë dhe institucionet kanë mbi perspektivën lokale.

Një falenderim shkon për të gjithë ata që u bënë pjesë dhe kontribut në këtë rrugëtim!



PËRMBLEDHJE EKZEKUTIVE

Bashkia Kamëz me mbështetjen e Fondacionit Friedrich Ebert në bashkëpunim me Kongresi Rinor Kombëtar ka hartuar Planin Lokal të Veprimit për Rininë, dhe nëpërmjet këtij dokumenti prezanton përpjekjen e saj më serioze për të ndërhyrë thellë e në mënyrë gjithëpërfshirëse për transformimin e realitetit ku jetojnë, studiojnë dhe ëndërrojnë të rinjtë e qytetit.

Vizioni ynë për vitet e ardhshme projekton krijimin e kushteve dhe një mjedisi të sigurt social, shëndetësor dhe politik, për një rini aktive dhe të barabartë në të gjitha fushat e jetës dhe me status të konsoliduar për të ardhmen e tyre. Prioritet do të jetë përmirësimi i vazhdueshëm i cilësisë së jetës së të rinjve dhe forcimi i statusit të tyre, përmes zhvillimit të më shumë mundësive në edukim, punësim, shëndetësi, kulturë dhe rritjen e pjesëmarrjes së plotë të të rinjve në shoqëri dhe vendimarrje.

Gjashtë shtyllat kryesore mbi të cilat bazohet SVR janë pjesë integrale e

“Strategjisë Europiane për të Rinjtë 2019-2027” dhe në koordinim të plotë me të gjithë dokumentat strategjike në nivel qendror dhe vendor. Në evindentimin e këtyre shtyllave rol të rëndësishëm patën analiza e situatës aktuale dhe analiza SWOT e të gjithë fushave që janë kompetencë e Bashkisë. Potencialet dhe problematikat e evidentuara janë ndërthurur dhe kombinuar duke fomuluar këto objektiva:

Arsimi cilësor dhe gjithëpërfshirës adreson mangësitë fizike dhe materiale, si edhe vështirësinë e aksesit në institucione edukuese, për shkak të aftësive, përkatësisë në një grup vulnerabël apo të marginalizuar etj. Ky prioritet përmbledh dhe adreson të gjitha nivelet e arsimit në territorin e Bashkisë Kamëz. Objektivat dhe masat për këtë prioritet janë ndërtuar duke marrë në konsideratë mundësitë ekzistuese për zgjidhjen e këtyre problematikave dhe, njëkohësisht, duke parashtruar masa që mund të ndërmerren drejt zgjidhjes.

Punësimi dhe sipërmarrja rinore përfshin dhe adreson papunësinë e të rinjve (duke përfshirë sidomos angazhimet sezonale ose studentore), efektshmërinë dhe zbatueshmërinë e politikave që janë në fuqi, vetëpërfshirjen e të rinjve dhe palëve të treta në organizata të shoqërisë civile, organizata ndërkombëtare e më tej.

Pjesëmarrja dhe përfaqësimi rinor merret drejtpërdrejtë me përfaqësimin e të rinjve për të marrë pjesë në Këshillin Bashkiak si organ përfaqësues i Bashkisë, me mundësitë dhe motivimet e të rinjve dhe të rejave për të marrë pjesë drejtpërdrejtë në politikëbërje dhe vendimmarrje në Bashkinë Kamëz. Në këtë kontekst, për të arritur në konkretizimin e masave të sugjeruara, janë analizuar nisma të mëparshme dhe efektshmëria e tyre, si edhe janë marrë në konsideratë nisma ekzistuese.

Art, sport, kulture dhe mjedisi përfshin dhe adreson kohën e lirë, nevojën argëtim dhe promovimin e të rinjve virtuoze dhe të talentuar adreson cilësinë e jetës së shëndetshme dhe një qytet me ajër të pastër, nxitjen dhe zhvillimin e turizmit. Masat janë orientuar drejt krijimit të hapësirave, aktiviteteve, programeve, mundësive

kulturore, hapësirave për të ushtruar sportin, për të bërë art dhe aktivitete të tjera krijuese dhe argëtuese.

Mbështetja e organizatave dhe nismave rinore parashikon jo vetëm një përqasje mbështetëse nga ana e Bashkisë Kamëz, por edhe një ndërveprim aktiv, në mënyrë që të ketë sa më shumë nisma cilësore nga ana e të rinjve. Për këtë, prioritetet dhe masat janë orientuar drejt mundësive financiare dhe aktiviteteve konkrete që ndihmojnë organizatat grupimet dhe nismat rinore, në mënyrë që të funksionojnë si duhet dhe të kenë qëndrueshmëri.

Çështjet sociale, shëndetësore dhe shërbimet publike përfshijnë një gamë të gjerë shërbimesh dhe lehtësirash që të rinjtë përfitojnë për shkak të grupmoshës në të cilën ata bëjnë pjesë. Realizimi i këtyre shërbimeve dhe përfitimi që do të kenë të rinjtë, do të sillte përmirësimin e gjendjes dhe mirëqënies së tyre në qytet dhe, për rrjedhojë, mirëfunksionimin e tyre efektiv si qytetarë të kësaj Bashkie.

1.1 QËLLIMI

Dinamikat qeverisëse në Shqipëri po orientohen gjithnjë e më shumë drejt hartimit dhe zbatimit të politikave në nivel vendor, kjo në vazhden e decentralizimit të pushtetit qendror dhe mbështetjes së autonomisë së Njësive të Qeverisjes Vendore (NjQV) për përmbushjen e funksioneve të përcaktuara me ligj. Politikat dhe dokumentat strategjike sektoriale janë instrumenta të nevojshëm për të udhëhequr sektorë të veçantë, në përputhje të plotë me funksionet dhe kuadrin ligjor.

Qëllimi i këtij Plani Veprimi është hartimi i një platforme strategjike dhe gjithëpërfshirëse që do të nxisë angazhimin e rinisë në procesin e demokratizimit dhe zhvillimit ekonomik vendor. Në veçanti, pjesëmarrja e rinisë në jetën publike dhe forcimi i statusit socio-ekonomik të saj përbëjnë një domosdoshmëri për arritjen e standardeve europiane dhe një ekonomie tregu të aftë për t'u përballur me sfidat e globalizimit.

Plani Lokal i Veprimit frymëzohet nga vizioni european mbi angazhimin qytetar, forcimin ekonomik, mbrojtjen sociale dhe zhvillimin kulturor të të rinjve në Bashkinë Kamëz. Përparësitë e angazhimit strategjik synojnë shfrytëzimin optimal të burimeve në dispozicion dhe një bashkërendim të punës jo

vetëm ndërmjet strukturave të Bashkisë Kamëz që kontribuojnë në zhvillimin e rinisë por edhe bashkërendimin e punës së institucioneve në të gjitha nivelet e qeverisjes. Në fokus do të jetë dhe krijimi i sinergjive nëpërmjet bashkëpunimit me shoqërinë civile, organizatave ndërkombëtare dhe bizneseve.

Strategjia synon që të mbështesë aktivizmin rinor dhe të ndikojë në rritjen e kapaciteteve për të rinjtë në mënyrë që ata të kenë më shumë mundësi dhe hapësira në të ardhmen. Bazuar gjithashtu në qëllimin dhe objektivat e "Strategjisë Europiane për të Rinjtë 2019-2027", strategjia vendore për të rinjtë synon që të bashkojë të rinjtë për ndërtimin e një qyteti pa barriera, duke e kthyer kështu qytetin në një hapësirë të dedikuar për brezat e rinj.

**Planet
Lokale të
Veprimit**
Jeta Qytetin Tënd



1.2 METODOLOGJIA

Studimi është realizuar në nivel kombëtar dhe shtrirë në 12 Bashki në fokus, ku 10 prej tyre janë bashki qender qarku. Ai është konceptuar të realizohet në disa faza, të përcaktuara dhe detajuara në vijim. Realizues dhe Zbatues të studimit do të jenë KRK dhe rrjeti i organizatave nëpërmjet koordinimit dhe punës në terren nga 12 koordinatorët lokal.

Për çdo Bashki, do të jetë 1 koordinator lokal në bashkëpunim me subjektet pjesë e rrjetit të KRK, e cila është përgjegjëse për realizimin në terren të studimit dhe për përfshirjen e gjetjeve nga studimi në Planet Lokale të veprimit sipas secilës Bashki përkatësisht. Theksojmë se studimi është realizuar në të gjithë territorin në mbulim të Bashkisë respektive, pra duke konsideruar edhe ish-komunat, sot njësitë Administrative.

Studimi është i ndarë në këto faza:

1. Faza e parë është krijimi i backgroundit të Research Topic (Nevoja e hartimit të planeve lokale të veprimit për rininë). Kjo fazë përfshin:

- Hulumtimi në literaturën (Praktikat në Rajon dhe Rregullimet Ligjore përkatëse)
- Përcaktimi i metodologjisë së kërkimit

- Përcaktimi i kuadrit teorik (Legjitimimi i kërkimit) dhe karakteri aplikativ i tij (përse na duhet? Dhe çfarë na sjell?)

2. Faza e dytë është mbledhja e të dhënave cilësore: të tipit të raporteve; të dhënave të publikuara për situatën e të rinjve në nivel vendor për 6 fushat e përcaktuara. Kjo fazë përfshin:

- Evidentimi i të gjitha problematikave që lidhen me informacionin/informimin e të rinjve për hapësirat/mundësitë reale të përfshirjes dhe angazhimit të tyre në 6 fushat prioritare të përcaktuara.

- Evidentimi i raportit buxhet i parashikuar-buxhet i shpenzuar për aktivitete dhe zbatimin e politikave rinore (Ballafaqimi i kërkesave/nevojave të Ri (e)-Pushtet Vendor).

- Përcaktimi i nevojave dhe prioriteteve komunitare e lokale sipas secilës fushë që Plani Lokal i Veprimit mendohet të përfshijë.

- Kapacitetet e pushtetit lokal dhe për përmbushjen e kërkesë-nevojave komunitare për të rinjtë.

3. Faza e tretë ka të bëjë me skicimin e Research Design-it nga secila Organizatë për secilën Bashki përkatësisht, sipas vendit ku ato operojnë:

- Formulimi i Hipotezës;
- Formulimi i Pyetjeve Kërkimore;
- Nxjerrja e Implikimeve;
- Nxjerrja e Indikatorëve/treguesve për Studimin.

4. Faza e katërt ka të bëjë me përcaktimin e të dhënave të tilla si:

- Lloji i kampionimit që do të përdoret/ si? Dhe ku? do të mbledhen të dhënat.
- Sa persona do të pyeten/madhësia e kampionimit në nivel kombëtar.
- Nga cilat grupmosha do të nis studimi.
- Sa persona do të pyeten për secilën bashki.
- Listimi i indikatorëve/ përkthimi i tyre në pyetje.
- Cilat alternativa nxjerrin më në pah problemin kërkimor (Mangësitë e konstatuara në nivel lokal specifikisht, evidentimi i nevojave, identifikimi i prioriteteve sipas objektivave strategjike për planet lokale të veprimit).

Kjo fazë është e përbërë nga këto etapa:

- Skicimi i Kampionimit - kjo do të bëhet secifikisht për secilën Bashki në program.
- Hartimi i pyetësorit - bazuar në indikatorët për 6 fushat prioritare për të rinjtë.
- Pre-testimi i Pyetësorit - (sa i kuptueshëm dhe i realizueshëm është për t'u arritur). Evidentimi dhe reflektimi i ndryshimeve/

draftimi final i pyetësorit.

5. Faza e pestë ka konsistuar në realizimin në terren të procesit të anketimit (2400 pyetësorë gjithsej) dhe mbledhja e të dhënave sasiore. Kjo fazë u zhvillua në 2 muaj, ku puna në terren me pyetësorët zgjati një javë të plotë dhe u angazhuan në terren 12 koordinatorët lokal me ndihmesë nga vullnetarë dhe asistues sipas nevojës.

6. Faza e gjashtë është checkimi i pyetësorëve dhe hedhja e të dhënave. Krijimi i një baze të plotë të dhënash në excel.

7. Faza e shtatë është përpunimi statistikor (frekuenca dhe crosstabe) i të dhënave në SPSS sipas implikimeve të përcaktuara në fazën e tretë.

8. Faza e fundit është përpilimi i raportit me gjetjet, përfundimet, dhe rekomandimet përkatëse.

9. Hartimi i Planeve Lokale të Veprimit për secilën Bashki, bazuar në procesin e mësipërm.

PARIMET UDHËHEQËSE

Parimet të cilat kanë udhëhequr procesin e hartimit të PLR-së, janë edhe parimet mbi të cilat Bashkia duhet të synojë të ndërtojë të ardhmen e qytetit me qytetarët. Më konkretisht këto parime konsistojnë në:

Zhvillimi i qëndrueshëm: Ky parim ka udhëhequr gjithë procesin e hartimit të SVR-së dhe udhëheq njëherazi gjithë strategjitë kryesore kombëtare, rajonale dhe vendore. Pra është e rëndësishme që shfrytëzimi i burimeve të bëhet në mënyrë sa më të balancuar dhe nëpërmjet një planifikimi të integruar për të arritur zhvillim ekonomik dhe social që garanton qëndrueshmëri në kohë dhe jetëgjatësi. Ky parim është thelbësor kur flitet për të ardhmen e rinisë, motorrit kryesor të shoqërisë shqiptare.

Subsidiariteti: Strategjia është hartuar duke pasur parasysh që ushtrimi i përgjegjësisë publike duhet në mënyrë të përgjithshme, t'iu takojë më tepër autoriteteve të cilat janë më pranë qytetarëve ku dhe impakti është më i madh. Bashkia Kamëz, që prej marrjes së statusit të saj si qytet (1996) e deri më sot, nuk ka shprehur asnjë iniciativë të qenësishme dhe solide e cila i dedikohet rinisë, ndaj ky plan vjen edhe për të nxjerrë në pah mungesën e një iniciative të tillë të mëparshme dhe nevojën emergjente për të hartuar dhe zbatuar politika me në fokus rininë, nisur edhe nga fakti se zhvillimi dhe integrimi i të rinjve është cilësuar gjithmonë si guri i themelit të një shoqërie të fortë.

Bashkërendimi: Kjo strategji ka synuar të koordinohet me kuadrin strategjik të zhvillimit të Bashkisë Kamëz, duke ndjekur objektivat dhe parimet thelbësore të

zhvillimit të përcaktuara në dokumentat strategjike vendore. Në të njëjtën mënyrë, PLR është përpjekur të jetë në harmoni me interesat e shoqërisë civile dhe organizimeve rinore duke promovuar forma të ndryshme bashkëqeverisjeje apo bashkëpunimi për një zhvillim të qëndrueshëm. Përpjekjet e organizuara të të gjithë niveleve qeverisëse të mbështetura edhe nga organizatat rinore do të fuqizojnë rolin e të rinjve në të gjitha fushat.

Llogaridhënia dhe Transparenca: Qëllimet dhe objektivat strategjike, të përcaktuara në këtë strategji janë përkthyer në projekte dhe aktivitete specifike të matshme nëpërmjet treguesve të performancës, duke i bërë këto objektiva lehtësisht të matshme dhe të monitorueshme.

Gjithëpërfshirja: Strategjia ka patur në fokus kryesor filozofinë e gjithëpërfshirjes sociale duke u përpjekur në trajtimin e problematikave kryesore të çdo grupi social, me një vëmendje të lartë ndaj grupeve të marginalizuara të shoqërisë. Kjo nënkupton, krijimin e mundësive të barabarta për të gjithë të rinjtë e Kamzës duke i ndihmuar ata në arritjen e mirëqënies së përbashkët.

Fleksibiliteti: Duke marrë në konsideratë reformat e shumta që Qeveria Shqiptare ka ndërmarrë gjatë pesë viteve të fundit dhe ndryshimet thelbësore që kanë prekur funksionet dhe kompetencat e NJQV-ve, strategjia është hartuar në mënyrë të tillë që të lejojë hapësirat e nevojshme për t'iu përshtatur kontekstit politik ende në ndryshim e sipër. Kjo do të thotë se objektivat strategjike dhe projektet janë hartuar duke marrë parasysh disa skenarë zhvillimi për të arritur përmbushjen më optimale të tyre përgjatë kësaj periudhe tranzicioni.

BASHKËRENDIMI ME POLITIKAT VENDORE, KOMBËTARE DHE EUROPIANE

Vizioni i këtij dokumenti orientues e strategjik për tre vitet e ardhshme kërkon vendosjen e rinisë në fokus të jetës aktive të qytetit nëpërmjet mbështetjes së partneritetit dhe nxitjes së bashkëpunimit me të rinjtë e vendeve Europiane. Në mënyrë që të realizohet ky vizion afat-mesëm, është parësore që të bashkërendohet me planet kombëtare afat-mesme dhe afat-gjata dhe të ketë koordinim më efikas me organizatat rinore dhe aktorët e tjerë të përfshirë në këtë proces.

Mungesa për një kohë të gjatë e kuadrit ligjor për rininë ka bërë që përfshirja e të rinjve në jetën publike, vendimmarrje politike dhe shërbimet e dedikuara për rininë të jenë në vullnetin e titullarëve të institucioneve publike. Mungesa e kuadrit ligjor ka bërë që edhe bashkëpunimi jo vetëm ndër-institucional por ndërmjet rrjetit të shoqërisë civile dhe organizatave rinore të jetë i pastruktuar dhe nuk përfshin të gjitha aspektet ku përfshihet rinia. Prandaj gjatë procesit të hartimit të Planit Lokal të Veprimit të Rinisë 2020-2023 janë marrë në konsideratë objektivat e politikave dhe planeve kombëtare, rajonale dhe vendore për të krijuar një kuadër zhvillimor më koherent dhe të qëndrueshëm dhe sa më pranë standardeve të Bashkimit European (BE).

Në nivel ndërkombëtar:

>>> Strategjia e BE-së për Rininë, e cila advokon fuqishëm për “punën e të rinjve” një koncept holistik që shkon përtej punësimit dhe mbulon aspekte të ndryshme të zhvillimit personal të të rinjve. Siç është përcaktuar në Strategjinë e Rinisë të BE-së, ka të bëjë me “fuqizimin, emancipimin, përgjegjësinë dhe tolerancën...”.

>>> Strategjia Europa 2020 ka qëllim nxjerrjen e 20 milion njerëzve nga varfëria, luftën ndaj përjashtimit social dhe forcimin e punësimit. Iniciativat kryesore nën këtë strategji janë Platforma kundër Varfërisë dhe Përfshirjes Sociale dhe Axhenda për Aftësi të reja dhe Vende pune.

>>> Strategjia e Përfshirjes Sociale BE 2015-2020 është në thelb të Planit Kombëtar të Veprimit për Përfshirjen Sociale 2007-2016, e cila përcakton mekanizmat dhe strategjitë për përfshirje sociale gjatë ciklit të jetës së individëve si: fëmijët, individët në moshë pune, të moshuarit, personat me aftësi të kufizuara dhe komunitetet. Për më tepër, është mbështetur nga programi i Progresit, një instrument financiar që ka për qëllim zhvillimin e politikave në 5 fusha strategjike: punësimi, mbrojtja dhe përfshirja sociale, kushtet e punës, anti-diskriminimi dhe barazia gjinore.



Në nivel kombëtar:

>>> Programi i Qeverisë 2017-2021 Ky program në seksionin e rinisë, parashikon hartimin e politikave për përmirësimin e cilësisë së jetës, rritjen e pjesëmarrjes së të rinjve në jetën politike, programe dhe projekte për nxitjen e punësimit, krijimin e një kuadri ligjor të qartë për rininë ku përcaktohen qartë kompetencat e niveleve të ndryshme të qeverisjes lidhur me përgjegjësitë që kanë ndaj të rinjve, si dhe forcimin e rrjetit të bashkëpunimit ndërmjet aktorëve kombëtarë dhe ndërkombëtarë.

>>> Strategjia Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim 2014-2020 (SKZHI) përcakton një qasje të integruar për zhvillimin socio-ekonomik të vendit po ashtu dhe për integrimin në BE. Impakti që kjo strategji kërkon është në 3 këndvështrime: së pari, një zhvillim ekonomik më i madh përmes rritjes së tregut të punës, forcimit të arsimit – duke përfshirë arsimin dhe trajnimin profesional, vullnetarizmin dhe minimizimin e ekonomisë informale. Së dyti, ka qëllim shndërrimin e rritjes ekonomike në mirëqenie sociale, përmes investimit në shërbime publike që ndihmojnë përfshirjen, kohezionin dhe cilësinë e jetës. Aksi i tretë i strategjisë bazohet në fuqizimin e qeverisjes, demokracisë dhe parametrat e ligjit të së drejtës.

>>> Strategjia për Punësim dhe Aftësi 2013-2020 ka qëllim ndërtimin e një fuqie punëtore më të arsimuar dhe të aftë sipas nevojave të tregut të punës. Politikat prioritare të identifikuar janë: a) forcimi i mundësive të punësimit përmes politikave efektive të tregut të punës, ku ofrimi i sa më shumë mundësive për të

rinjtë është një prioritet; b) ofrimi i arsimit dhe trajnimit profesional cilësor dhe trajnimit të të rinjve dhe të rriturve; c) nxitja e përfshirjes sociale dhe kohezionit territorial; dhe d) forcimi i qeverisjes së tregut të punës dhe sistemit të kualifikimeve.

>>> Strategjia e Mbrojtjes Sociale 2015-2020
– harton një plan për ndërtimin e një sistemi të mbrojtjes sociale ku individët fuqizohen dhe grupeve vulnerabël iu ofrohen oportunitete që i bëjnë ata më shumë autonomë shoqëruar kjo me mekanizmat parandalues dhe të ri-integrimit në shoqëri.

>>> Plani Kombëtar i Veprimit për Rininë 2015-2020 – Ky plan ka për qëllim hartimin e politikave të tërthorta për integrimin e plotë të të rinjve në skemën e shëndetësisë, arsimit, punës sociale dhe pjesëmarrjes politike me qëllim që ata të bëhen anëtarë aktiv të shoqërisë në të gjitha aspektet. Ky plan veprimi është bazuar në 6 objektiva strategjik si: Nxitja e të rinjve dhe pjesëmarrja e tyre në proceset demokratike/vendimmarrje; Nxitja e punësimit të të rinjve përmes politikave efektive të tregut të punës; Shëndetësia; Sporti dhe Mjedisi; Arsimi i të rinjve; Mbrojtja sociale; Kultura dhe Vullnetarizmi.

>>> Plan Kombëtar Veprimi 2010-2015 për Integrimin e Romëve dhe Egjiptianëve - Plani është bazuar në një qasje të plotë që targeton minoritetet me qëllim përfshirjen e tyre. Kështu, politikat variojnë nga shërbime bazike si shëndetësia, arsimi, punësimi dhe strehimi; në shërbime më të sofistikuara si mbrojtja e trashëgimisë kulturore.



MATRICA E BASHKËRENDIMIT ME DOKUMENTAT STRATEGJIKE NDËRKOMBËTARE, KOMBËTARE DHE VENDORE

DOKUMENTET STRATEGJIKE	OBJEKTIVAT E STRATEGJISË VENDORE PËR RININË					
	Arsimi cilësor dhe gjithëpërfshirës	Punësimi dhe sipërmarrja Rinore	Pjesëmarrja dhe përfaqësimi rinor në politikë dhe vendimarrje	Art, sport, culture dhe mjedisi	Mbështetja e organizatave dhe nismave Rinore	Çështjet sociale, shëndetësore dhe shërbime publike në tërësi
Strategjia e BE-së për Rininë						
Strategjia Europa 2020						
Strategjia e Përfshirjes Sociale BE 2015-2020						
Strategjia Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim (SKZHI) 2015-2020						
Programi i qeverise 2017 – 2021						
Strategjia Kombëtare për Punësim dhe Aftësi 2014 - 2020						
Strategjia e Mbrojtjes Sociale 2015 – 2020						
Plani Kombëtar i Veprimit për Rininë 2015 -2020						
Plani Kombëtar Veprimi për Integrimin e Romëve dhe Egjiptianë						
Ligji mbi “Barazinë gjinore në shoqëri”						

III. ANALIZA E SITUATËS AKTUALE DHE PLANIFIKIMI

ARSIMI CILËSOR DHE GJITHËPËRFSHIRËS				
SITUATA AKTUALE	OBJEKTIVAT STRATEGJIK	INDIKATORË	AKTIVITETE	FINANCIM
Për shkak të moshës shumë të re të popullsisë dhe zhvillimit të vrullshëm demografik Kamza ka mbi 20 shkolla të sistemit të detyrueshëm të shkollimit dhe gjimnaze të cilat jo të gjithë dhe jo gjithmonë kanë arritur të kënaqin nevojat sasiore dhe cilësore të qytetarëve. Mungesa e një stafi të kualifikuar pedagogjik dhe mangësi në kurrikulat mësimore, pamjaftueshmëria e mësuesve ndihmës për fëmijët me nevoja të veçanta si dhe vështirësitë infrastrukturore- janë disa nga pengesat me të cilat janë përballur nxënësit dhe prindërit e tyre gjatë 8-12 viteve të para të arsimimit.	1. Rritja e cilësisë së mësimdhënies dhe garantimi i shërbimeve cilësore infrastrukturor e për zhvillim të procesit mësimor edukativ në kushte të përshtatshme.	1) Laboratore dhe biblioteka shkollore funksionale. 2) Trajnime të ndryshme mbi aftësimin profesional. 3) Programe dhe aktivitete të realizuara për promovimin e të rinjve. 4) Infrastrukturë lehtësuese për të rinjtë me aftësi ndryshe.	1.1 Kurrikula e përditësuar dhe e përshtatur për mësimdhënie efektive. 1.2 Përmirësimi infrastrukturor i shkollave të reja. 1.3 Rikonstruksioni i shkollave të vjetra (Zallmner, Babrru, Paskuqan). 1.4 Pajisja me laboratore informatike, shkencore (biologji, kimi, gjeografi etj) 1.5 Investim në bibliotekat e brendshme shkollore. 1.6 Investim në ambjentet sportive. 1.7 Rritja e numrit të bursave për nxënësit në nevojë. 1.8 Rritja e numrit të mësuesve ndihmës për fëmijët me nevoja të veçanta. 1.9 Përmirësimi infrastrukturor për lehtësimin e përfshirjes së fëmijëve me aftësi të veçanta. 1.10 Heqja e shkollave me dy turne (Kamëz, Babrru, Paskuqan).	

PUNËSIMI DHE SIPËRMARRJA RINORE

SITUATA AKTUALE	OBJEKTIVAT STRATEGJIK	INDIKATORË	AKTIVITETE	FINAN CIM
Ky prioritet adreson vështirësitë dhe padrejtësitë me të cilat ndeshen në përditshmëri të rinjtë e qytetit të Kamzës, të cilët e kanë reduktuar qytetin në vendin ku vetëm mund të flejnë. I gjithë aktiviteti i tyre ditor zhvillohet në kryeqytet, duke përfshirë këtu edhe gjetjen e hapësirave për punësim. Mundësitë e vetme për punë janë në administratën shtetërore (Bashkia) e cila deri tani shquhet për punësimin e militantëve (të të dy krahëve partikël), fasoneritë dhe vendet e punës për kamarierët (me kushte shumë të vështira pune dhe shpërblim me paga shumë të ulta).	1. Aftësim dhe orientim i të rinjve për tregun e punës. 2. Ofrim i shërbimeve informative mbi tregun e punës dhe mundësitë të reja të punës në territorin e Bashkisë Kamëz. 3. Krijimin e mundësive të intership-eve në përputhje me legjislaturën për punësimin e të rinjve.	1) Sasia e fondeve për intership. 2) Numri i ri i vendeve të punës dhe vlerësimi i kritereve të punësimit të të rinjve. 3) Numri i studentëve që mbarojnë intershipe ose trajnime.	1.1 Politika lokale me prioritet mbështetjen e sipërmarrjeve sociale, start-up, nismave në fushën e inovacionit. 1.2 Rihapja e zyrës së punësimit në Kamëz. 1.3 Hapja e zyrës së informimit mbi prirjet e tregut të punës, këshillim për karrierën, praktika vendore, kombëtare dhe ndërkombëtare. 1.4 Transparencë dhe monitorim i punësimit në administratën shtetërore. 1.5 Organizimi i trajnimeve dhe kurseve profesionale pa pagesë. 1.6 Projekte konkrete mbi programet e punësimit të të rinjve. 1.7 Hapjen e internshipeve dhe praktikave profesionale në institucionet në varësi të bashkisë dhe bizneseve private në qytet. 1.8 Lehtësime fiskale për bizneset e reja apo start up-et të iniciuara nga të rinjtë e qytetit. 1.9 Lobim dhe koordinim me politikat qendrore për përmirësimin e kushteve të punëtorëve në fasoneri, kamarierët, punëtorët e krahut dhe fatorinot. 1.10 Krijimi i instrumentave rregullues për punësimin e krahut të punës pas përfundimit të shkollës së mesme profesionale. 1.11 Hartimi dhe zbatimi i një plani punësimi sezonal të studentëve të shkollës së mesme profesionale të Kamzës me bizneset kryesore të Kamzës.	

PJESËMARRJA DHE PËRFAQËSIMI RINOR NË POLITIKË DHE VENDIMMARRJE LOKALE

SITUATA AKTUALE	OBJEKTIVAT STRATEGJIK	INDIKATORË	AKTIVITETE	FINANCIM
Plani Lokal i Veprimit për Rininë e Kamzës synon hartimin e një strategjie lokale me qëllim përfshirjen e të rinjve në jetën sociale, politike dhe proceset vendimmarrëse, duke shënuar të parën përpjekje për të krijuar një plan të mirëfilltë strategjik për rininë e qytetit, manual ky që për shkak të mungesës së vullnetit dhe padijes institucionale nuk ka ekzistuar më përpara.	1. Rritja e përfaqësimit të të rinjve në forumet drejtuese të qytetit.	1) Numri i të rinjve që janë pjesë e Këshillit Bashkiak në qytetin e Kamzës. 2) Numri i projekteve të mbështetura dhe financuara nga Bashkia Kamzës për OJF-të rinore.	1.1 Mbledhje të hapura të Këshillit Bashkiak. 1.2 Hapja e kanalit në youtube për transmetimin e mbledhjeve të Këshillit Bashkiak. 1.3 Pjesëmarrja e të rinjve në konsultimet publike. 1.4 Lajmërime zyrtare dhe publikimi i datës, vendit dhe orës së zhvillimit të mbledhjeve të Këshillit Lokal. 1.5 Zbatimi rigorozi i mekanizmave të tjera ligjore për rritjen e transparencës dhe përfshirjen e të rinjve në proceset vendimmarrëse. 1.6 Bashkërendimi i punës së komisioneve të posaçme të Këshillit Bashkiak (siç janë të parashikuara në ligjin për vetëqeverisjen vendore), zhvillimin e konsultimeve publike (jo më në mënyrë fiktive) sipas parashikimeve ligjore dhe bërja publike e akteve dhe vendimeve në faqen zyrtare të Bashkisë. 1.7 Rritjen e transparencës proaktive dhe reaktive të Bashkisë sipas parashikimeve të ligjit për të drejtën e informimit.	

ARTI, SPORTI, KULTURA DHE MJEDISI

SITUATA AKTUALE	OBJEKTIVAT STRATEGJIK	INDIKATORË	AKTIVITETE	FINAN CIM
Kamza për shkak të keqqeverisjes së përbashkët të pushtetit vendor dhe atij qendror spikat ndër qytetet e Shqipërisë (edhe pse vetëm 12 km larg kryeqytetit) për mungesën e plotë të një jete kulturore, duke theksuar që në qytet mungojnë hapësirat e tilla si: biblioteka, kinemaja, teatri, parqe apo hapësira sportive publike, hapësira rekreacionale etj.	1. Hartimi i politikave për edukimin e të rinjve nëpërmjet artit, sportit, edukimit.	1) Numri i talenteve në art, kulturë, llojet e sporteve. 2) Numri i specialistëve të ofruar sipas fushave në art, kulturë, sport, edukim. 3) Numri i mjediseve të reja multifunksionale (biblioteka, palestra të reja, terrene sportive, fshat-qytet).	1.1 Hapja e Pallatit të Kulturës për ofrimin e shërbimeve social-kulturore për të rinjtë dhe për moshën e tretë. 1.2 Hapja e bibliotekës së qytetit, krijimi i një fondi të pasur librash. 1.3 Krijimi i hapësirave të leximit në çdo njësi të Bashkisë (Kamëz qendër, Babrru, Paskuqan, Laknas, Bathore, Laprakë, Valias). 1.4 Rrjetëzim i bibliotekave në njësitë kryesore administrative të qytetit. 1.5 Hapja e teatros publike dhe teatrit të kukullave. 1.6 Krijimi i kinemasë së qytetit. 1.7 Rikualifikim i stafit të kulturës dhe transparencë publike të të punësuarve në fushën e kulturës. 1.8 Krijimi i muzeut bashkëkohor të qytetit, mbledhja e folklorit dhe arkivave audiovizuale. 1.9 Përmirësimi i sistemit të mbledhjes së mbetjeve urbane dhe pastrimit të qytetit. 1.10 Krijimi i një parku dhe hapësirave të tjera alternative rekreacionale. 1.11 Ndërhyrje për mirëmbajtje dhe krijimi i zonave të gjelbra në Laknas dhe Paskuqan. 1.12 Ndërmarrja e aksioneve komunitare nëpër lagje për fillimin e fushatave për ndërgjegjësimin e komunitetit mbi konceptin e pronës publike të përbashkët dhe mirëmbajtjes së saj	

MBËSHTETJA E ORGANIZATAVE RINORE DHE NISMAVE RINORE

SITUATA AKTUALE	OBJEKTIVAT STRATEGJIK	INDIKATORË	AKTIVITETE	FINAN CIM
Vitet e fundit vihet re një përmirësim i lehtë i angazhimit të shoqërisë civile në qytet, por kryesisht janë organizata që punën e tyre e kanë të zhvilluar në kryeqytet dhe që zhvillojnë projekte të përkohshme në Kamëz me fokus qeverisjen vendore dhe proceset vendimmarrëse. Në Kamëz ende nuk është krijuar rrjeti i organizatave, individëve apo grupeve joformale për shkak se nuk ka shumë organizata lokale të spikatura që kanë ndërtuar identitetin e tyre. Të rinjtë janë të angazhuar më së shumti në forumet rinore të partisë demokratike dhe socialiste, jo rrallë të shtyrë nga qëllime karrieriste dhe oportuniste. Bashkia nga ana tjetër të paktën prej tashmë 12 vitesh nuk ka bërë asnjëherë publike asnjë dokument, nismë apo bashkëpunim frytdhënës për nisma rinore apo organizime të tjera të pavarura në qytet.	1. Mbështetja, formimi dhe fuqizimi i të rinjve në ngritjen e organizatave. 2. Ekzistenca, qëndrueshmëria dhe menaxhimi i mjediseve multifunksionale në Kamëz.	1) Numri i trajnimeve dhe i pjesëmarrësve. 2) Numri i takimeve ndër-institucionale. 3) Numri i mjedisve të reja/të rikonstruktura për veprimtari të OJF-reja/të rikonstruktura për të rinjtë nga Bashkia Kamëz,	1.1 Krijimi i një fondi lokal në buxhetin vjetor për mbështetjen e organizatave rinore/nismave individuale apo lëvizjeve komunitare. 1.2 Departiakëzimi i punonjësve në drejtorinë e hartimit të projekteve. 1.3 Krijimi i drejtorisë për Rininë, bashkë me program të detajuar mbi nismat kryesore në fushën e edukimit, punësimit dhe përfshirjes në jetën sociale të qytetit. 1.4 Krijimi i lehtësive logjistike për mbledhje dhe grumbullime të të rinjve në hapësira publike (si Pallati i Kulturës). 1.5 Identifikimi i organizatave, individëve aktivë dhe grupeve rinore në Kamëz. 1.6 Rritja e bashkëpunimit Bashki-OJF. 1.7 Shpërndarje burimesh financiare, lehtësime financiare. 1.8 Fonde të vogla vjetore në buxhetin afatmesëm për nisma komunitare në zonat periferike të Kamzës. 1.9 Hapjen e qendrave social-komunitare në çdo lagje të Kamzës me fokus veprimtaritë edukuese, informuese dhe rrjetëzimi rinor.	

ÇËSHTJET SOCIALE, SHËNDETËSORE DHE SHËRBIMET PUBLIKE

SITUATA AKTUALE	OBJEKTIVAT STRATEGJIK	INDIKATORË	AKTIVITETE	FINAN CIM
Aktualisht në Kamëz nuk ka politika institucionale me fokus zhvillimin social Për shkak të mungesës së mundësive për punësim, rritjes së emigrimit të të rinjve në masë, vështirësi për të gjetur universitetin dhe zhvillimin profesional, mungesa e hapësirave kulturore dhe sociale, Kamza është kthyer në një "burg" të madh për qytetarët dhe të rinjtë e tij.	1. Krijimi i lehtësirave për të rinjtë në nivel lokal.	1) Numri i linjave urbane në qytetin e Kamzës. 2) Numri i studentëve 3) Numri i të rinjve që përfitojnë shërbime në Bashkia Kamëz	1.1 Përmirësim i transportit publik (shpeshtia e urbaneve, shtimi i numrit të mjeteve të transportit/ autobusave). 1.2 Unifikimi i abonesë së përgjithshme të Kamzës për të gjitha linjat brenda qytetit. 1.3 Krijimi i abonesë për linjat brenda-qytetase me çmime të arsyshme. 1.4 Vlefshmëria e abonesë studentore në të gjitha linjat e Kamzës. 1.5 Rivlerësim i kushteve të shitjes së aboneve në qytet (kontroll ligjor mbi kriteret e fundit të abonesë: fotografia, blerja e saj me kartë ID, mungesa në abonenë e përgjithshme për të gjitha linjat e Kamzës). 1.6 Rritja e kapaciteteve të urgjencës mjeksore. 1.7 Krijimi i spitalit publik, të maternitetit, shtimit të stafit mjeksor në këtë department. 1.8 Informimi i të rinjve mbi politikat sociale të Kamzës. 1.9 Trajnime mbi çështje si bulizmi, diskriminimi gjinor, dhuna dhe esktrimizmi fetarë. 1.10 Vëmendje më e madhe për komunitetin rom-egjiptian kryesisht në zonën e Valiasit dhe Bregut të Lumit, e Institut (rishikim i politikës së strehimit, përkrahjes sociale dhe ndihmës së parë psikologjike etj).	

IV. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT është një metodë planifikimi e strukturuar që përdoret gjerësisht për të evidentuar dhe vlerësuar Pikat e Forta (Strengths), Pikat e Dobëta (Weaknesses), Mundësitë (Opportunities) dhe Rreziqet/ Sfidat (Threats) të një projekti, çështjeje, territori, etj.

Gjatë hartimit të këtij Plani Veprimi, kjo metodë u përzgjedh si një instrument mjaft praktik dhe i dobishëm për të analizuar situatën ekzistuese, analizën mbi bazën e të cilës u hartuan qëllimet dhe objektivat strategjike. Pikat e dobëta dhe Pikat e forta evidentojnë çështje shqetësuese të të rinjve brenda territorit të Bashkisë Kamëz, të cilat mund të adresohen nëpërmjet politikave vendore, ndërsa Mundësitë dhe Sfidat i përkasin aspekteve të jashtme, kontrolli i të cilave mund të kërkojë bashkëpunim ndërvendor apo angazhim të qeverisë vendore e më gjërë.

PIKAT E FORTA

- Qyteti me moshën më të re në nivel republike
- Zhvillim i vullshëm demografik
- Krijimi i një klime të re bashkëpunimi mes të rinjve
- Ndërgjegjësimi mbi rëndësinë e jetës dhe angazhimit politik në periferi
- Zhgënjimi nga organizimet partiake
- Përfshirja e të rinjve në programet e zhvillimit social
- Fushata ndërgjegjëse
- Aktivitetet sportive, kulturore dhe edukative

S

PIKAT E DOBËTA

- Mungesa e planeve të ngjashme vendore për prioritetet e të rinjve
 - Mungesa e bashkëpunimit mes organizatave dhe grupeve rinore
 - Mungesa e bashkëpunimit nga ana e bashkisë Kamëz
 - Mungesa e kurrikulave mësimore dhe aktiviteteve jashtëshkollore që nxisin angazhimin qytetar dhe procesin e të mësuarit relacional

W

MUNDËSITË

- Përmirësim infrastrukturor të shkollave
- Rritja e numrit të bursave për nxënësit në nevojë
- Rihapja e zyrës së punësimit
- Planifikim dhe alokim të buxhetit për mbështetje të sipërmarrjes sociale dhe bizneseve të të rinjve
- Pjesëmarrja e të rinjve në konsultimet publike dhe mbledhjeve të këshillit bashkiak
- Hapja e Pallatit të Kulturës dhe mbyllja e hapësirave tregtare brenda tij
- Hapjen e kinemasë, teatrit dhe bibliotekës publike
- Krijimi i një fondi lokal në buxhet për mbështetjen e nismave komunitare në zonat periferike të Kamzës

O

KËRCËNIMET

- Fondi për Rininë
- Indiferenca e Bashkisë dhe organeve përkatëse

T

MONITORIMI DHE VLERËSIMI I SVR-së

Aktivitetet e monitorimit dhe vlerësimit janë një komponent thelbësor për të përmirësuar efektivitetin e vetëqeverisjes

vendore. Monitorimi dhe vlerësimi siguron informacion mbi zbatimin e objektivave dhe programeve, që i mundëson BK-së (bashkisë Kamëz)- të përfitojë nga sukseset dhe të mësojë nga eksperiencat e zbatimit. Sistemi i monitorimit dhe vlerësimit kërkon përpjekje të përkushtuara, ekspertizë, aftësi, vlerësim dhe menaxhim të mirë.

Ky proces konsiderohet si një nga më të rëndësishmit gjatë periudhës së zbatimit të një dokumenti strategjik, pasi shmang devijimet nga përmbushja e objektivave të SVR 2019-2023. Me qëllim që të sigurohet monitorim dhe raportim cilësor dhe i dobishëm, është e nevojshme që të përcaktohet si më poshtë vijon:

- Procesi i qartë i raportimit dhe i monitorimit me përgjegjësitë dhe kalendarin;
- Modelet dhe instrumentet që do të përdoren për monitorimin;
- Kapaciteti i strukturave kryesore dhe pjesëmarrëse.

Procesi i qartë i monitorimit dhe raportimit është i nevojshëm për të informuar pjesëmarrësit për përgjegjësitë e tyre dhe për t'u mundësuar atyre që të përgatiten për të gjitha angazhimet duke u bazuar në një kalendar të përcaktuar më parë. Sistemi i monitorimit duhet të jetë i mirëorganizuar për të ndjekur të gjitha hallkat që të mbulohen të gjitha projektet dhe të përcaktohen dhe konfirmohen strukturat monitoruese.

Modelet dhe instrumentet janë të nevojshme për rrjetin e komunikimit mes strukturave dhe për të garantuar se paraqitja e informacionit është e pajtueshme dhe e lehtë për t'u konsoliduar. Udhëzimet se si të plotësohen modelet duhet të jenë të përgatitura në mënyrë të tillë që të jenë të lexueshme për të gjithë pjesëmarrësit. Përveç modeleve për elementë si objektivat do të jenë të nevojshme edhe sqarimet, sidomos në rastet kur vërehen vonesa apo mangësi për të detajuar elementët që sjellin devijime serioze. Informacioni i prodhuar përmes sistemeve të monitorimit dhe të raportimit mund të përdoret brenda BT-së për të marrë vendime dhe jashtë saj për të siguruar transparencë për publikun e gjerë.

Kapaciteti i strukturave për të prodhuar informacion cilësor dhe për të konsoliduar informacionin është shumë i rëndësishëm. Duhet përpjekjedhe aftësi për të prodhuar informacion raportimi të mirë të bazuar në analiza dhe të mbështetur nga prova. Praktika në sektorin publik tregon se shumë shpesh raportimi i informacionit fokusohet në veprimet e përditshme rutinore më shumë sesa në analizën e arritjeve. Kapaciteti mund të përmirësohet përmes udhëzimeve,

trajnitimit dhe praktikës.

Sistemi i monitorimit dhe i vlerësimit i propozuar përbëhet nga dy nivele:

I. Niveli i parë lidhet me monitorimin e projekteve duke ndjekur me vëmendje arritjen e indikatorëve të përcaktuar në këtë dokument. Ky proces do të realizohet nga strukturat përgjegjëse brenda dhe në varësi të BK-së. Raportet e monitorimit të këtyre strukturave do të dërgohen tek struktura përgjegjëse për vlerësimin dhe jetësimin e prioriteteve në BK. Periodiciteti i monitorimit është vendosur bazuar në specifikat që ka çdo projekt.

II. Niveli i dytë lidhet me vlerësimin e përmbushjes së objektivave dhe rezultateve të pritshme. Ky vlerësim do të realizohet çdo fund viti, ku nëpërmjet analizës së raporteve të monitorimit do të vlerësohet masa e përmbushjes së objektivave, krahasimi i masës së arritjeve me masën e parashikuar, si edhe në raste të veçanta do të propozohen edhe ndryshime në projekte, kohëzgjatje, afate, fonde etj.

Monitorimi i SVR-së është fazë shumë e rëndësishme dhe matësi më i mirë i suksesit në zbatueshmërinë e saj. Puna do të nisë bazuar në procedurat administrative për të siguruar raporte mbi zbatimin e projekteve të ndryshme. Pastaj, gradualisht do të përmirësojmë cilësinë e informacionit të krijuar gjatë procesit dhe përfundimisht ky informacion do të përdoret në sistemin e vendimmarrjes.

Bazuar në kalendarin e monitorimit të strategjisë çdo vit do të përgatiten vlerësimet e ecurisë së SVR-së dhe do të raportohet tek Kryetari lidhur me ecurinë e punës për përmbushjen e objektivave strategjike. Në varësi të ecurisë së punës mund të propozohen edhe rishikime të objektivave strategjike. Në varësi të specifikave që kanë monitorimi/raportimi i projekteve do të kryhet në periudha 3 – 6 muajore. Raportet do t'i dërgohen strukturës përgjegjëse sipas afateve të përcaktuara. Vëmendje të veçantë i është kushtuar indikatorëve si sinjalizues të ecurisë së punës.

